

**«Երիտասարդ պատմագետների ասոցիացիա» ՀԿ-ի
EduArmenia կրթական նախաձեռնություն**

**Ուսուցիչների պետական պարտադիր վերապատրաստման
դասընթաց 2023**

Ջետազոտական աշխատանք

Թեմա՝ Ի՞նչպես բարձրացնել ուսուցման արդյունավետությունը
համագործակցային ուսուցուման միջոցով

Ջետազոտող ուսուցիչ՝ ԼԻԼԻԹ ԿՈՒՐԵՂՅԱՆ
(Հրազդան քաղաքի 11 հիմնական դպրոց)

ՀՐԱՉԴԱՆ 2023թ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Նախաբան/ներածություն/	2
Համատեքստ և գրականության ակնարկ	3
Ինչ է համագործակցային ուսուցումը	5
Համագործակցային ուսուցման մեթոդները	6
Հետազոտական աշխատանքի ընթացքի նկարագրություն	18
Եզրակացություն	20
Գրականության ցանկ	21

ՆԵՐԱՄՈՒԹՅՈՒՆ՝ ՆԱԽԱԲԱՆ

Ներկայումս մեր երկրի ժամանակակից հիմնահարցերից մեկը կրթական համակարգի վերակառուցումն է: Ուսուցման ժամանակակից մեթոդները, սովորողների անընդհատ ինֆրակրթության և զարգացման անհրաժեշտությունը ստիպում է ուսուցման գործընթացում կիրառել այնպիսի մեթոդներ, որոնք բարձրացնում են կրթության որակն ու արդյունավետությունը, նպաստում են միջառարկայական կապերի ամրապնդմանը:

Մեթոդների ընտրությունը և կիրառությունը կապված է բազմաթիվ խնդիրների ու նպատակների հետ, որոնք լուծում կստանան պլանավորված և կազմակերպված գործընթացի միջոցով:

Ուսուցման ժամանակակից մեթոդների բոլոր տեսակները նպաստում են գիտելիքների ամրապնդմանը և խորացմանը, ինչպես նաև խթանում են նոր գիտելիքների արդյունավետ յուրացմանը:

Համագործակցային մեթոդի միջոցով ապահովել ուսուցման այնպիսի պայմաններ, որոնց առկայությամբ յուրաքանչյուրը մասնակցի ուսուցմանը:

ՀԱՄԱՏԵՔՍԵ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱԿՆԱՐԿ

.Համագործակցային ուսուցման նպատակն է յուրաքանչյուր սովորողի դարձնել ուժեղ անձնավորություն՝ ժամանակակից հասարակության համատեքստում, ինչպես նաև՝ խմբի ակտիվ և համագործակցելուն պատրաստ լիիրավ անդամ:

.Միշտ էլ դը Մոնտեն(1533-1592) խորհուրդ էր տալիս ,որ ավելի շատ խոսի աշակերտը, և ավելի շատ լսի ուսուցիչը:

.Կոմենսկին գտնում էր ,որ երեխաներին ուսուցման համար պետք է տալ միայն այն, ինչը մատչելի է նրանց տարիքին:

.Յոհան Հայնեռիխ Պեստալուցին(1746-1828) պնդում էր, որ ուսուցումը պետք է սովորեցնի մտացել ,պետք է օգնի բացահայտել և զարգացնել սովորողի ունակությունները, ոչ թե բթացնի ու խարխլի դրանք:

.Սենեկան (մ.թ.ա. 4-մ.թ.65), գտնում էր, որ կրթությունը նախ պետք է ուղղված լինի անկախ անհատի ձևավորմանը, գտնում էր ,որ խոսի ինքը՝ աշակերտը, ոչ թե նրա հիշողությունը:

ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Այս հետազոտության նպատակն է դասադրոցեսի շրջանակներում բարձրացնել սովորողների ակտիվությունն ու հետաքրքրությունը՝ համագործակցային ուսուցման արդյունավետ կիրառմամբ, որի

արդյունքում էլ հասնել ցանկալի վերջնարդյունքների: Ինչպես նաև խթանող հարցերի միջոցով բարձրացնել աշակերտների ներգրավածությունը ամբողջ դասապրոցեսին:

Համագործակցային ուսուցման մեթոդը կբարձրացնի ուսումնառության արդյունավետությունը

Խմբային գործնական աշխատանքն ավելի արդյունավետ է դարձնում ուսուցման գործընթացը՝ նպաստելով սովորողների համագործակցային և հաղորդակցական կարողությունների զարգացմանը: Խմբային գործնական աշխատանքները աշակերտի մոտ զարգացնում են կարևոր մարդկային հատկանիշներ՝ համագործակցել, լսել, հարգել դիմացինի կարծիքը, պատասխանատվություն կրել խմբի համար: Համագործակցային գործնական աշխատանքի մեթոդի ժամանակ նույնիսկ ամենաթույլ աշակերտը թեկուզ փոքր, բայց որոշակի ներդրում կունենա տրված առաջադրանքը կատարելու համար:

Հետազոտության խնդրի նկարագրությունը

ԻՆՁ Ի ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑԱՅԻՆ ՈՒՍՈՒՑՈՒՄԸ

Համագործակցային ուսուցումը բաղկացած է դասավանդման ընթացակարգերի և մեթոդների ամբողջությունից, որը հիմնված է դասարանում սովորողներին խմբեր բաժանելու վրա: Համագործակցային ուսուցման միջոցով կազմավորված խմբերը սովորաբար խառը խմբեր են, որի միջոցով սովորողները համագործակցում են, այսինքն՝ համատեղ և համակարգված: Խմբի յուրաքանչյուր անդամ ներդրում է իր սեփական գիտելիքները և օգտագործում է իրենց սեփական ունակությունները համատեղ համագործակցելու համար: Համագործակցային ուսուցման կարևոր պայմաններից է խմբի անդամների միջև դրական, աջակցող փոխկախվածության ապահովումը: Համագործակցային ուսուցման հիմնական նպատակն է սովորողների խորը

ուսուցումն ապահովելը՝ շնորհիվ խումբ կազմող յուրաքանչյուր անդամի ներդրումների և տարբերությունների: Այսպիսով համագործակցային ուսուցման միջոցով նախատեսվում է սովորողները կարող են լուծել այն խնդիրները, որոնք իրենց առաջարկվում են որպես խումբ, և որ նրանք կարողանան խորացնել իրենց սեփական ուսումը:

Համագործակցային ուսուցման մեջ անհատական նպատակները դառնում են խմբային նպատակներ, քանի որ նպատակներին անհատապես հասնելու համար անհրաժեշտ է, որ մյուս անդամները նույնպես հասնեն իրենց նպատակներին:

Երբ դասը վարում ենք դասախոսության մեթոդով, հաճախ երեխաները լավ չեն հասկանում, չեն պատկերացնում երևույթը: Փորձերը ցույց տվեցին, որ կիրառելով համագործակցային ուսուցման մեթոդները, երեխաները ավելի լավ են յուրացնում նյութը, ձեռք են բերում ինֆորմալիայի բացահայտելու հմտություն և կարողություն:

Համագործակցային ուսուցման մեթոդներ

Համագործակցային ուսուցման մեթոդներն են.

1. Առարկաների թիմային առաջադիմություն
2. Խնամկար
3. Շրջագայություն պատկերաբառում
4. Երեք բանալի և մեկ կողպեք
5. Հինգրոպեանոց ազատ շարադրանք:

Առարկաների թիմային առաջադիմության մեթոդ: Համագործակցային ուսուցման այս մեթոդը մշակվել է Ջոն Հոփկինսի համալսարանի պրոֆեսոր Ռոբերտ Սլավինի կողմից: Այս մեթոդը խթանում է առարկաների ուսումնասիրությունը: Այստեղ էական է այն հանգամանքը, որ գնահատվում է առարկաների առաջընթացը: Այս մեթոդը լուրջ խթան է ցածր առաջադիմությամբ առարկաների համար, քանի որ նույնիսկ չնչին առաջընթացի պարագայում նրանք կարող են ներդրում ունենալ թիմի արդյունքում: Իսկ միջին ու բարձր

առաջադիմությամբ աշակերտները պետք է մի կողմից՝ օգնեն իրենց դասընկերներին, մյուս կողմից՝ կարողանան պահպանել ու բարելավել իրենց նախորդ ցուցանիշները: Այս մեթոդի առավելություններից մեկն էլ այն է, որ հնարավորություն է տրվում գնահատելու և՛ առանձին աշակերտների, և՛ խմբերին: Այն համարվում է առավել հեշտ կիրառվող մեթոդներից մեկը և առանձնապես օգտակար է համագործակցային ուսուցման մեթոդները կիրառող սկսնակ ուսուցիչների համար: Այն խթանում է սովորողների համագործակցությունը և մասնակցությունը: Մեթոդի կիրառության

ըջանակներում կիրառվում է գնահատման այնպիսի համակարգ, որի պարագայում աշակերտը շահագրգռված է ոչ միայն իր, այլև խմբի բոլոր անդամների ուսումնառությամբ: Հնթացքի նկարագրություն:

Դաս-դասարանային ավանդական մեթոդով նոր թեման բացատրելուց հետո դասարանը բաժանել 4-5 հոգանոց տարանեռ խմբերի՝ յուրաքանչյուր խմբում ընդգրկելով գերազանց, միջին եւ ցածր առաջադիմությամբ աշակերտների, ապահովելով նաև տղա-տղջիկ հավասարությունը(հնարավորության դեպքում): Խմբերին տրվում է նոր թեմային առնչվող հանձնարարություն՝ նշելով, որ հանձնարարության կատարումը համարվում է ավարտված, երբ խմբի յուրաքանչյուր անդամ յուրացրել է նյութը: Ապա ստուգվում է նյութի յուրացման աստիճանը: Այս ընթացքում, սակայն, թիմի անդամներն արդեն չեն կարող օգնել միմյանց. յուրաքանչյուրն ինքնուրույն է կատարում առաջադրանքը: Առաջադրանքի կատարման ստուգման համար կիրառվող գնահատման համակարգն այնպիսին է, որ յուրաքանչյուր աշակերտ իր գնահատականով իր ներդրումն է անում խմբի ընդհանուր ցուցանիշում: Գնահատման միավորների սանդղակի ընտրությունը ուսուցչի հայեցողության տակ է: Համագործակցային ուսուցման այս մեթոդը խթանում է աշակերտների ուսումնառությունը: Այստեղ էական է այն հանգամանքը, որ գնահատվում է սովորողների առաջընթացը: Այս մեթոդը լուրջ խթան է ցածր առաջադիմությամբ սովորողների համար, քանի որ նույնիսկ չնչին առաջընթացի պարագայում նրանք կարող են որոշակի ներդրում ունենալ թիմի արդյունքում: Իսկ միջին և բարձր առաջադիմություն ունեցող աշակերտները պետք է մի կողմից աջակցեն իրենց դասընկերներին բարելավելու իրենց ցուցանիշները, մյուս կողմից՝ կարողանան պահպանել ու բարելավել իրենց նախորդ ցուցանիշները: Այսպիսով՝ խմբի յուրաքանչյուր աշակերտ ունի սովորելու և դասընկերներին օգնելու խթան:

Խճանկար (Ջիգսո, Jigsaw): Խճանկարը համագործակցային ուսուցման մեթոդ է: Այն մշակվել է և փորձարկվել է Տեխասի A&M համալսարանում՝ էլլիսթ Արոնսոնի եւ նրա գործընկերների կողմից,

այնուհետև լրամշակվել է Սլավինի եւ վերջինիս գործընկերների կողմից: Խճանկարը համագործակցային ուսուցման մեթոդի կիրառության ժամանակ սովորողները խորամուխ են լինում ուսումնական նյութի որոշակի հատվածի, որոշակի ասպեկտի, որոշակի հիմնախնդիրների մեջ և դրանք ուսուցանում դասընկերներին: Խճանկարը աշակերտների թիմային առաջադիմության մեթոդից տարբերվում է նրանով, որ սովորողները խորամուխ են լինում նյութի որոշակի ասպեկտի մեջ:

Խճանկարի փուլերն են.

- նյութի ուսումնասիրություն և տեղեկատվության հավաքում,
- աշխատանք փորձագիտական խմբում,
- աշխատանք ուսումնական խմբում,
- ավարտական աշխատանք,
- ամփոփում:

Նկարագրությունը: Նյութի ուսումնասիրություն և տեղեկատվության հավաքում: Սովորողները բաժանվում են հենակետային խմբերի: Խմբի յուրաքանչյուր անդամ դառնում է որևէ ենթաթեմայի «փորձագետ»: Փորձագետները ուսումնասիրում են իրենց ենթաթեման, հավաքում տեղեկատվություն:Աշխատանք փորձագիտական խմբում:Փորձագիտական խմբերի սովորողները համեմատում են և հարստացնում իրենց նյութերը: Աշխատանք ուսումնական խմբում: Յուրաքանչյուր «փորձագետ» հենակետային խմբի մյուս անդամներին սովորեցնում է իր ենթաթեման:Ավարտական աշխատանք:Սովորողներին անհատական թեմատիկ աշխատանք է հանձնում ամբողջ թեմայից:

Ամփոփում

Արդյունքներն ամփոփվում են ըստ անհատական և խմբային ցուցանիշների:Վերոնշյալ փուլերով անցնելիս ուսուցիչը պետք է կատարի հետևյալ բայերը:

Քայլ 1. Հենակետային խմբերի ձևավորումը

Խմբեր ձևավորելիս անհրաժեշտ է առաջնորդվել աշակերտների թիմային առաջադիմության մեթոդի մոտեցմամբ: Այդ կերպ կձևավորվեն ինչպես առաջադիմությամբ, այնպես էլ աղջիկ-տղա իմաստով տարասեռ խմբեր: Խմբերի ձևավորումից հետո հայտարարվում են խմբային աշխատանքի կանոնները: Օրինակ՝

1. առաջադրանքի իրենց հանձնարարված հատվածն ավարտելուց հետո սովորողները պետք է մնան խմբի հետ այնքան ժամանակ, մինչև բոլորն ավարտեն,

2. խմբի յուրաքանչյուր անդամ պատասխանատու է, որ բոլորը հասկանան և կարողանան կատարել առաջադրանքը,

3. եթե կան հարցեր, անհասկանալի հատվածներ, ապա աշակերտը նախևառաջ դիմում է իր թիմակիցների օգնությանը, հետո, եթե դրա կարիքը կա, նաև՝ ուսուցչին: Կանոններն ընդունելուց հետո ուսուցիչը ձևակերպում է առաջադրանքը: Հիմնական խմբերի անդամները, միմյանց աջակցելով, ընթերցում են ամբողջ նյութը, ապա ֆենարկում անհասկանալի հասկացությունները, հատվածները:

Քայլ 2. Փորձագիտական խմբերի ձևավորումը: Երբ աշակերտները ծանոթանում են ամբողջ նյութին, հիմնական (մայր) խմբի յուրաքանչյուր անդամի տրվում է առաջադրանքը և փորձագիտական թերթիկը: Առաջադրանքը կարող է լինել նյութի առանձին հատվածի ուսումնասիրություն, խնդրի որոշակի ասպեկտի վրա կենտրոնացում: Առաջադրանքը ստանալուց հետո սովորողները հավաքում են նյութեր իրենց ենթաթեմայի վերաբերյալ: Ապա փորձագիտական խմբի անդամների հետ կիսում են իրենց նյութերը, կատարում հեզդրումներ: Փորձագիտական խմբի անդամները նաև որոշում են, թե ինչ մեթոդներ, մատուցման եղանակներ, աղյուսակներ, դիագրամներ են օգտագործելու իրենց մայր խմբերի անդամներին սովորեցնելու ընթացքում: Փորձագիտական խմբերում նույնպես պետք է ընդգրկել առաջադիմությամբ տարասեռ աշակերտներին: Կարևոր է նաև փորձագիտական թերթիկների մշակումը: Դրանք աշակերտներին կօգնեն կենտրոնանալ հիմնական հարցերի վրա: Օրինակ՝ ենթադրեմք երկրաչափության դասընթացի շրջանակներում ուսումնասիրում ենք հինգ տեսակի բազմանիստ՝ քառանիստ, վեցանիստ, ութանիստ, տասներկուանիստ և քսանանիստ: Յուրաքանչյուր փորձագիտական խմբի հանձնարարվում է ուսումնասիրել մեկ տեսակի բազմանիստ: Բոլոր խմբերին տրվում է փորձագիտական հետևյալ թերթիկը.

Փորձագիտական թերթիկի նմուշ՝

1. նիստերի քանակը՝ Γ ,

2. գագաթների քանակը՝ B ,

3. կողերի քանակը՝ P ,

4. փորձե՛ք գտնել որեւէ մաթեմատիկական օրինաչափություն բազմանիստի նիստերի, գագաթների եւ կողերի քանակն արտահայտող թվերի միջեւ: Հիմն ընդունելով այս թերթիկը՝ փորձագիտական բուրք խմբերը բազմանիստերն ուսումնասիրում են ըստ փորձագիտական վերոհիշյալ թերթիկի չափանիւշների:

Քայլ 3. Փորձագետները սովորեցնում են հենակետային խմբի անդամներին Փորձագիտական խմբերում աշխատանքն ավարտելուց հետո աշակերտները վերադառնում են հենակետային խմբեր: Յուրաքանչյուր փորձագետ սովորեցնում է իր ենթաթեման, պարզում, թե որքանով են իր դասընկերները յուրացրել այն:

Քայլ 4. Գնահատում խնամկարի ժամանակ գնահատումը պետք է իրականացնել երեք մակարդակներով: Առաջին՝ պարզել, թե որքանով են խմբերը արդյունավետ գործում, որքանով են բարելավվել սովորողների համագործակցային աշխատանք կատարելու հմտությունները: Երկրորդ՝ որքանով են աշակերտները առաջադիմել առանձին խնդիրներ ուսումնասիրելու եւ դրանք իրենց դասընկերներին սովորեցնելու առումներով: Երրորդ՝ որքանով է յուրաքանչյուր աշակերտ յուրացրել ուսումնական նյութը, առաջադիմել: Խմբային գործընթացը գնահատելիս անհրաժեշտ է պարզել, թե որքանով են սովորողները արդյունավետ գործել որպես խմբի անդամներ: Սա ներառում է խոսելու, լսելու, մտքերը կիսելու, խմբին օգնելու, աջակցելու հմտությունները:

Օրինակ՝ այդ նպատակով կարելի է տալ հետևյալ հարցերը.

1. արդյո՞ք խմբի բոլոր անդամներն էին մասնակցում աշխատանքին,
2. խբում կայի՞ն գերիշխող աշակերտներ (կեղծ լիդերներ),
3. խմբային հարցադրակցումը աջակցո՞ղ էր:

Փորձագիտական աշխատանքի գնահատում: Այս դեպքում գնահատվում են աշակերտների փորձագիտական աշխատանք կատարելու հմտությունները: Օրինակ՝ ուսումնական նյութերի, սկզբնաղբյուրների, մոդելների հետ աշխատելու, չափումներ, նշումներ կատարելու, աղյուսակներ, դիագրամներ, գրաֆիկներ կազմելու միջոցով ձեռքի տակ եղած նյութը մշակելու և դասընկերներին սովորեցնելու հմտությունները: Նյութի

բովանդակության յուրացման գնահատում: Գնահատման այս ձևը կիրառելիս անհրաժեշտ է օգտագործել աշակերտների թիմային առաջադիմության մեթոդում ներկայացված գնահատման նմուշը: Գնահատվում են և՛ առանձին աշակերտները, և՛ խմբերը: Վերջում անհրաժեշտ է ամփոփել արդյունքները,

խրախուսել առաջադիմած աշակերտներին ու խմբերին: Շրջագայություն պատկերասրահում: Սա «Խնանկար» մեթոդի տարատեսակ է, որի նպատակն է փոխանակել տեղեկություններ, մշակել գաղափարներ և կատարել անդրադարձ, ինչպես նաև զարգացնել լսելու, ինքնուրույն աշխատելու, ֆննդատաբար և ստեղծագործաբար մտածելու, ցածրաձայն խոսելու, աշխատանքի արդյունքը ներկայացնելու հմտություններ:

Ընթացքը

1. Ուսուցիչն ուսումնական նյութը բաժանում է 4-6 մասերի և յուրաքանչյուր խմբին տալիս դրանցից մեկը՝ ինքնուրույն ուսումնասիրելու: Խմբերի թիվը կարող է մեծ լինել նյութի մասերի թվից: Այդ դեպքում նյութի նույն մասը կուսումնասիրի երկու խումբ:
2. Չորս հոգուց բաղկացած խմբերն աշխատում են ուսումնական նյութի իրենց տրված մասի վրա (ցանկալի է, որ առաջադրանքի կատարման տարբեր մոտեցումներ առաջարկվեն) և ստացված արդյունքները մշակում նկարի, կալաժի, աղյուսակի, դիագրամի կամ գրաֆիկի տեսքով:
3. Պատրաստի աշխատանքները փակցվում են դասասենյակի կամ միջանցքի պատերին՝ ստեղծելով «պատկերասրահ»:
4. Խմբերի ներսում աշակերտները հաշվում են մինչև 4-ը և կազմում չորս նոր խումբ՝ ըստ իրենց խմբի ներսում ունեցած համարների (դասարանի բոլոր «1» համարի աշակերտները՝ մեկ խումբ, «2»-ները՝ ուրիշ խումբ և այլն):
5. Այս նոր խմբերը շրջում են պատկերասրահում՝ կանգ առնելով յուրաքանչյուր ցուցանմուշի մոտ, և տվյալ խմբի այն անդամը, որը մասնակցել է այդ իսկ ցուցանմուշի ստեղծմանը՝ կատարելով գիլդի դեր, մանրամասն ներկայացնում է իրենց աշխատանքը, պատասխանում հարցերին և մասնակիցների

առաջարկությունների համաձայն՝ կատարում լրացումներ կամ ուղղումներ: Երջագայությունն ավարտվում է, երբ բոլոր խմբերը, միեւնույն ուղղությամբ «սահելով» ցուցանմուշների մոտով, ծանոթանում են բոլոր աշխատանքներին:

6. Պատկերասրահում շրջագայությունից հետո հիմնական (մայր) խմբերն իրենց աշխատանքները նորից փնտրելու են երկարկում՝ այս անգամ արդեն համեմատելով մյուս աշխատանքների հետ և վերլուծելով առաջացած հարցերը: Երեք բանալի և մեկ կողպեք: Աշխատանքը կարելի է կատարել գույգերով կամ խմբով: Այս մեթոդը կարելի է կիրառել այնպիսի դասերի խմաստի ընկալման փուլում, որոնք բավականին ծավալուն են, նույն նյութին կամ երևույթին վերաբերող մի շարք բնորոշ հատկանիշներ կան: Այս մեթոդով աշխատելիս աշակերտների մեջ ձևավորվում է ընտրություն կատարելու, գլխավորը երկրորդականից տարբերելու հմտություն, ինչպես նաև համագործակցելու, իր ընտրությունը հիմնավորելու կարողություն: Հինգրոպեանոց ազատ շարադրանք: Հինգրոպեանոց ազատ շարադրանքի մեթոդը կարող է կիրառվել ինչպես դասի խթանման փուլում, այնպես էլ կռահատման՝ ելնելով դասի նպատակից եւ թեմայից: Ընտրում ենք թեման եւ առաջարկում հինգ թույլի ընթացքում ազատորեն շարադրել իրենց մտքերը, որից հետո դարձրեցնում են աշխատանքը եւ ունկնդրում մի ֆանիսի գրած շարադրանք: Խմբային հետազոտության մեթոդ: Համագործակցային ուսուցման մյուս մեթոդների նման խմբային հետազոտությունը հիմնվում է աշակերտների վախճանության եւ համագործակցության վրա: Ի տարբերություն մյուս մեթոդների՝ խմբային հետազոտության հիմնական նպատակը կոնկրետ խնդրի ուսումնասիրությունն է: Թեև այս մեթոդի հեղինակը Թեյ-Ալիլի համալսարանի պրոֆեսոր Շարոնն է, բայց մեթոդի ակունքները սկիզբ են առնում 20-րդ դարի սկզբի հայտնի փիլիսոփա Ջոն Դյուրին տեսությունից: Դյուրին գտնում էր, որ դպրոցը պետք է աշակերտներին սովորեցնի միասին աշխատել՝ նրանց ներգրավելով իմաստալից ուսումնական ծրագրերում, որպեսզի հետագայում այդ ամենը կիրառեն կյանքում: Խմբային հետազոտություն կիրառող ուսուցիչը կարող է հետապնդել 3 փոխկապակցված նպատակ.

1. խմբային հետազոտությամբ աշակերտներին սովորեցնել համակարգված և վերլուծականորեն հետազոտել կոնկրետ խնդիրները,
2. պայմաններ ստեղծել, որպեսզի աշակերտները խորությամբ յուրացնեն ուսումնական նյութի բովանդակությունը,

3. սովորեցնել համագործակցել խնդրի լուծման հետազոտման ընթացքում:

Այսպիսով՝ այս նպատակների իրականացման արդյունքում խմբային հետազոտություն կատարող աշակերտները խորությամբ յուրացնում են ուսումնական նյութի բովանդակությունը, զարգանում են իրենց հետազոտելու և համագործակցելու հմտությունները:

Ընթացքը.

Քայլ 1. Խմբերի ձևավորումը և թեմայի ընտրությունը:

Խմբերի ձևավորման եւ թեմայի ընտրության հերթականությունը կարելի է փոխել: Որոշ դեպքերում ուսուցիչը կարող է ընտրել թեմաներ, ապա նոր, ըստ աշակերտների հետաքրքրության, ձևավորել խմբեր: Այլընտրանքն այն է, երբ նախ ձևավորում են խմբերը, ապա սովորողներն իրենք են ընտրում հետազոտության թեման: Այս տարբերակը նրանց հնարավորություն է տալիս զարգացնելու դասընկերների հետ բանակցելու և փոխզիջումների գնալու հմտությունները: Երբ խմբերը ձևավորված են ու հետազոտության թեմաներն ընտրված, անհրաժեշտ է անցկացնել թիմ (խումբ) ձևավորող վարժություն, որոնք կարևոր միջոց են համագործակցային ուսուցումը արդյունավետ դարձնելու համապարհին: Ստորև ներկայացնենք թիմ ձևավորող վարժությունների օրինակներ: Վարժություն Նկարագրություն Սիրած զբաղմունք-Խմբի անդամները միմյանց հարցնում են իրենց սիրած երաժշտության, սպորտի, նախասիրության մասին: Կենսագրություն-Խմբի անդամները միմյանց հարցնում են կենսագրական տվյալների մասին:

Քայլ 2. Խմբային աշխատանքի պլանավորումը

Աշակերտները որոշում են իրենց աշխատանքի բովանդակային ընդգրկումը, նախանշում են ռեսուրսները, մշակում գործողությունների պլան, որոշում խմբի անդամների պարտականությունները: Եթե խմբի բոլոր անդամներն ուսումնա սիրումեն ամբողջական թեման, ապա պարտականությունների բաժանումը հեշտ է կատարել՝ ընդամենը որոշելով, թե ով ինչ ռեսուրսներ է ուսումնասիրելու: Իսկ երբ խումբը բաժանվում է ենթախմբերի եւ յուրաքանչյուր ենթախումբ ուսումնասիրում է որեւէ ենթաթեմա, ապա անհրաժեշտ է նաեւ որոշել, թե ով է համակարգելու ենթախմբերի աշխատանքները, ով է պատրաստելու թեմայի ամբողջական ներկայացումը:

Քայլ 3. Հետազոտության իրականացումը

Սա խմբային հետազոտության ամենակարևոր փուլն է: Այս փուլում են աշակերտները փնտրում ռեսուրսներ, հավաքում տեղեկատվություն: Այս ընթացքում ուսուցիչը, պարբերաբար շրջելով (սահելով) խմբերում, պետք է պարզի, թե ինչ են անում աշակերտները, ինչ աջակցության կարիք ունեն:

Քայլ 4. Արդյունքների ամփոփում և ներկայացման նախապատրաստում

Աշակերտները այս փուլում վերլուծում և գնահատում են իրենց ձեռքի տակ եղած տեղեկատվությունը, իսկ ուսուցիչը շրջում է խմբերում և աջակցում նրանց: Առաջին հերթին անհրաժեշտ է սովորողների ուշադրությունը կենտրոնացնել հետազոտվող թեմայի վրա, թույլ չտալ շտապ շեղվել թեմայից: Ոչ պակաս արդյունավետ է նաև աջակցության ամենահունճախոսական ձևը՝ աջակցել խրախուսելով: Կարելի է նաև խորհուրդ տալ աշակերտներին իրենց ստացած արդյունքները ներկայացնելիս պարբերաբար օգտվել աղյուսակներից, դիագրամներից և գրաֆիկներից:

Քայլ 5. Հետազոտության արդյունքների ներկայացում

Այս փուլն ունի երկու հիմնական նպատակ՝

- շուսաբանել կատարված հետազոտությունը, և կարողանալ հետաքրքիր ու հասկանալի ձևով ներկայացնել այն:

Հետազոտության արդյունքները կարելի է ներկայացնել բանավոր, գրավոր, բանավոր-գրավոր, պատկերային ձևով (օրինակ՝ համակարգչային մշակմամբ, ցուցապաստառներով, աբստրակտ նկարով կամ կոլաժով): Նշենք, որ նախընտրելի է բազմազան ձևերի օգտագործումը: Խմբային հետազոտության գնահատումը: Խմբային հետազոտության գնահատումը պետք է իրականացվի այս մեթոդի երեք նպատակների հասանելիության ստուգման առումով՝

- հետազոտական հմտությունների,
- խմբային (համագործակցային) հմտությունների,
- բովանդակության յուրացման

Բովանդակության յուրացման գնահատումը: Ավանդական մեթոդներով աշխատող ուսուցիչների հիմնական գործունեությունը սովորողների յուրացրած նյութի բովանդակության յուրացման աստիճանի ստուգումն ու գնահատումն է: Համագործակցային եղանակով աշխատող ուսուցչի համար նույնպես շատ կարևոր է պարզել, թե որքանով են աշակերտները յուրացրել իրենց հետազոտած նյութը: Ուսուցիչը դա կարող է գնահատել՝ հիմնվելով աշակերտների ներկայացման վրա: Կարելի է նաև նրանց հարցաթերթիկ տալ, հանձնարարել թեմատիկ (ստուգողական) աշխատանք, ռեֆերատ կամ շարադրություն: Ստորև ներկայացվող գնահատման սանդղակը (աուբրիկ) կարելի է օգտագործել համագործակցային ուսուցման բոլոր մեթոդները կիրառելիս:

Հետազոտական աշխատանքի համար ընտրել եմ 7-րդ դասարանը:

Դասարանի ընտրությունը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ 7-րդ դասարանում սկսում են ծանոթանալ շատ հետաքրքիր նոր ուսումնական առարկայի՝ ֆիզիային, նաև այն, որ հնարավոր է հետաքրքիր լաբորատոր փորձերով երեխաներին ներգրավել դեպի նոր ուսումնասիրվող առարկան:

Հետազոտության ժամանակ կիրառվող մեթոդները՝ խմբային աշխատանք, հնարներն ու փորձերը կբարձրացնեն հետաքրքրությունը առարկայի հանդեպ:

Թեմայի ընտրությունը պայմանավորված է հնարավոր լաբորատոր փորձերի իրականացման հետ, որոնց կատարման շնորհիվ ընտրված մեթոդը կնպաստի աշակերտների մոտ հանաչողական հետաքրքրությունների զարգացմանը, տեսագործական հմտությունների կիրառմանը, ստացած գիտելիքներն ավելի տեսանելի կերպով վերլուծելուն և ապագայում կիրառելուն:

Ֆիզիկական և ֆիզիկական երևույթներն ուսումնասիրելիս օգտվել եմ 6 գլխարկների մեթոդից:

Աշակերտներին բաժանել եմ 5 խմբի, յուրաքանչյուր խմբին տվել եմ համապատասխան առաջադրանք և սահմանել աշխատանքի կատարման համար ժամանակ:

ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԵՎ ՔԻՄԻԱԿԱՆ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐ

Ուսուցիչը ներկայացնում է դասը: Օրինակների միջոցով բացատրում է ֆիզիկական ու ֆիզիկական երևույթները: Սահմանում է ֆիզիկական և ֆիզիկական երևույթներ հասկացությունները:

Այս խումբը սահմանում է երևույթներ հասկացությունը: Իրենց օրինակներով ներկայացնում են ֆիզիկական և բիոլոգիական երևույթները:

Այս խումբը ներկայացնում է գգայական օրինակներ: Մամի այրվելը կամ չայրվելը: Դուր է գալիս սպիտակ գլխարկով խմբի օրինակները, թե՛ ոչ: Ներկայացնում են իրենց կարծիքը:

Այս խումբը վերլուծում է թվարկված օրինակների բացասական կողմերը:

Այս խումբը վերլուծում է թվարկված օրինակների դրական կողմերը:

Այս խումբը ներկայացնում է փորձի ցուցադրություն

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Հետազոտության կատարման ողջ ընթացքում կիրառված տեսագործական մեթոդների համակարգը թույլ տվեց կատարել հետևյալ եզրահանգումները և ամփոփումները ըստ ուսուցչի և աշակերտի կատարած աշխատանքի:

Ընտրվել է թիմային համագործակցային աշխատանքը խմբում, որտեղ լավագույնն արտացոլվում են աշակերտների համագործակցային, փոխօգնության, միմյանց և ուսուցչին լսելու կարողությունները, ինչպես նաև համարժեք վերարտադրողական հմտությունները:

Խմբային աշխատանքի մեթոդի կիրառությունը 7-րդ դասարանում թույլ տվեց եզրակացնել, որ այն ընդհանուր առմամբ արդյունավետ է դպրոցական մակարդակում ֆինլանդի դասավանդման ընթացքում: Միասին աշխատելով

աշակերտները կարող են հասնել համատեղ նպատակների: Այն ապահովում է սովորողների ճանաչողական գործընթացների (խոսք, հիշողություն, մտածողություն) և սովորողների անհատական հաղորդակցական - գգայական ոլորտի զարգացմանը: Արդյունավետությունը հիմնականում արդարացված է փոխգործակցային աշխատանքի կիրառման ընթացքում, քանի որ աշակերտները սովորում են հմտորեն կիրառել խմբային՝ քիմային և անհատական աշխատանքները կազմակերպելու և իրականացնելու հնարները:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Ա. Հովհաննիսյան, Կ. Հարությունյան, Մ. Խրիմյան, Ս. Խաչատրյան
2. Ն. Բայրթյան, Լ. Ալեքսանյան, Վ. Պուրուկուրու
3. Համագործակցային ուսուցում, Երևան. «Անտարես» հրատ. 2006 էջ 123
4. Յու.Կ. Բաբանսկի, մանկավարժություն 1-ին մաս
5. Խաչատրյան Ս.Գ., Ուսուցման ժամանակակից մեթոդների կիրառումը, Գյումրի, 2006, էջ 96

